

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ **Αρ. Φύλλου 57**

24 Ιανουαρίου 2003

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

(1)

Προηγούμενη γνωστοποίηση, σύμφωνα με το άρθρο 4β του Ν. 703/77, όπως ισχύει, της απόκτησης από την εταιρεία «ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΜΑΣΟΥΤΗΣ Α.Ε. ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ» του αποκλειστικού ελέγχου της εταιρείας «ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ Α.Ε.».

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΩΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ
ΑΠΟΦΑΣΗ[1] ΑΡΙΘΜ. 204/ΙΙΙ/2001

Συνεδρίασε την 20η Δεκεμβρίου 2001, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10.30 π.μ., στην αίθουσα 611 της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου του Υπουργείου Ανάπτυξης, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Τζουγανάτος
Μέλη: Ηλίας Βλάσσης
Θεόδωρος Δεληγιαννάκης
Δημόκριτος Άμαλλος, κωλυομένου του τακτικού Παναγιώτη Μαντζουράνη
Αντώνιος Μέγγουλης, κωλυομένου του τακτικού Κωνσταντίνου Ηλιόπουλου
Λεωνίδας Νικολούζος
Ιωάννης Κατσουλάκος
Χαρίσιος Ταγαράς και
Νικόλαος Βέττας.
Γραμματέας: Σωτηρία Πανιέρα, κωλυομένης της τακτικής Αλεξάνδρας - Μαρίας Ταραμπίκου.

Θέμα της Συνεδρίασης ήταν η προηγούμενη γνωστοποίηση, σύμφωνα με το άρθρο 4β του Ν. 703/77, όπως ισχύει, της απόκτησης από την εταιρεία «ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΜΑΣΟΥΤΗΣ Α.Ε. ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ» του αποκλειστικού ελέγχου της εταιρείας «ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ Α.Ε.».

Στη συνεδρίαση παρέστη η εταιρεία «ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΜΑΣΟΥΤΗΣ Α.Ε. ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ» δια του πληρεξουσίου δικηγόρου της Ιωάννη Σχινά.

Στην αρχή της συνεδρίασης, το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια της Γραμματείας Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγησή της και πρότεινε τη μη απαγόρευση της υπό κρίση συγκέντρωσης, δεδομένου ότι δεν περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές τις οποίες αυτή αφορά. Στην συνέχεια το λόγο έλαβε ο ανωτέρω πληρεξούσιος δικηγόρος της εξαγοράζουσας, ο οποίος συντάχθηκε με την εισήγηση της Γραμματείας, ανέπτυξε τις θέσεις αυτής, έδωσε διευκρινήσεις και απάντησε σε ερωτήσεις που του υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα Μέλη της Επιτροπής και ζήτησε την έγκριση της συγκέντρωσης.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού, αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του σχετικού φακέλου, την εισήγηση της Γραμματείας και τις απόψεις που διετύπωσε, η ενδιαφερόμενη εταιρεία κατά την συζήτηση της υποθέσεως, σκέφθηκε ως εξής:

Ι. Στις 17.10.2001 (α.π. 2968) η εταιρεία «ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΜΑΣΟΥΤΗΣ Α.Ε. ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ» (εφεξής «ΜΑΣΟΥΤΗΣ») γνωστοποίησε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού το από 5.10.2001 «προσύμφωνο πώλησης και μεταβίβασης ονομαστικών μετοχών Ανώνυμης Εταιρείας», το οποίο υπεγράφη μεταξύ αφενός του Γρηγορίου Γιαννόγλου,

[1] Από την παρούσα απόφαση έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 361/Β'/4.4.2001), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραληφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλήφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [ ]).

ενεργούντος για λογαριασμό μετόχων της εταιρείας «ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» (εφεξής «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ») που κατείχαν συνολικά 712.870 μετοχές επί συνόλου 935.363 μετοχών (ήτοι ποσοστού 76,21%) της προαναφερθείσας εταιρείας (πωλητές μέτοχοι), και αφετέρου της «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» (αγοράστρια). Από την έρευνα της Γραμματείας προέκυψε ότι, εκ των προαναφερομένων μετοχών ένα μέρος είχε ήδη μεταβιβασθεί στην αγοράστρια, ήτοι 162.774 (ποσοστό 17,40% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου της εξαγοραζόμενης) και βάσει του προσυμφώνου και των μεταγενέστερων αλλαγών στις μεταβιβάσεις των μετοχών, αυτή θα αποκτήσει επιπλέον 575.009 μετοχές, που αντιστοιχούν στο 61,47% του μετοχικού κεφαλαίου (μ.κ.) της «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» και συνεπώς το 78,87% του μ.κ. και τον αποκλειστικό έλεγχο αυτής. Με τις ήδη αποκτηθείσες μετοχές η αγοράστρια συμμετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο της «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ», με ένα (1) μέλος επί συνόλου επτά (7) μελών.

ΙΙ. Η «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» είναι Α.Ε., ιδρύθηκε το 1977 με έδρα το Δήμο Θέρμης Θεσσαλονίκης και ασχολείται με την εκμετάλλευση αλυσίδας καταστημάτων σούπερ μάρκετ. Εχει παρουσία στους νομούς Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής, Πιερίας, Ημαθίας, Πέλλας, Κιλκίς, Σερρών, Λάρισας, Κοζάνης, Καστοριάς, Καβάλας, Ξάνθης, Ροδόπης και Έβρου με εβδομήντα τέσσερα (74) καταστήματα, εννέα (9) από τα οποία δραστηριοποιούνται στη χονδρική πώληση ειδών σούπερ μάρκετ.

Η «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» ελέγχει άμεσα ή/και έμμεσα τις ακόλουθες επιχειρήσεις:

i) «ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΜΑΣΟΥΤΗΣ Α.Ε. ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΔΥΤΙΚΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ» με δραστηριότητα το χονδρικό εμπόριο ειδών κρεοπωλείου και μαναβικής, ii) «ΖΑΚΟΜΑ ΣΥΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΤΥΠΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΕΜΠΟΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ Α.Ε.» με δραστηριότητα την τυποποίηση-συσκευασία και εμπορία (χονδρικώς) αγροτικών προϊόντων/ χονδρικό εμπόριο ειδών οικιακής χρήσης, iii) «ΜΠΟΝΙΕ Α.Ε.» τυποποίησης - κοπής - επεξεργασίας κρεάτων και τυποποίησης επεξεργασίας δημητριακών-ζάχαρης και παρεμφερών προϊόντων με δραστηριότητα την τυποποίηση και εμπορία νωπών και κατεψυγμένων κρεάτων, δημητριακών προϊόντων και λοιπών προϊόντων γενικού εμπορίου καθώς και ίδρυση μονάδας εκτροφής ζώων (η εταιρεία είναι αδρανής), iv) Εμπορία ειδών ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ τροφίμων και βιομηχανική τυποποίηση τροφίμων «ΑΦΟΙ ΜΠΙΣΚΑ ΑΒΕΕ» με δραστηριότητα την εκμετάλλευση αλυσίδας καταστημάτων σούπερ μάρκετ, η οποία δραστηριοποιείται στους νομούς Θεσ/κης, Πιερίας, Ημαθίας, Πέλλας, Σερρών και Κοζάνης και v) «ΑΡΤΟΥ ΓΕΥΣΕΙΣ» - ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΕ (υπό εκκαθάριση).

Τα καταστήματα σούπερ μάρκετ (χονδρικής και λιανικής πώλησης) των εταιρειών του ομίλου «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» για το έτος 2000 είναι συνολικά 126. Εξ αυτών τα 73 βρίσκονται στο Ν. Θεσσαλονίκης, ενώ τα υπόλοιπα κατανέμονται ως ακολούθως: Ν. Χαλκιδικής 6, Ν. Πιερίας 4, Ν. Ημαθίας 3, Ν. Πέλλας 6, Ν. Κιλκίς 2, Ν. Σερρών 4, Ν. Λαρίσης 1, Ν. Κοζάνης 7, Ν. Καστοριάς 1, Ν. Καβάλας 8, Ν. Ξάνθης 3, Ν. Ροδόπης 3 και Ν. Εβρου 5.

Ο κύκλος εργασιών της «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» για τα έτη 1998, 1999 και 2000 ανήλθε σε 58.204.352.478 δρχ. (ήτοι 175.579.800 Ευρώ), 64.358.262.980 δρχ. (197.565.249 Ευρώ) και 72.430.969.216 δρχ. (215.158.535 Ευρώ) αντίστοιχα. Ο κύκλος εργασιών του ομίλου εταιρειών «ΜΑΣΟΥΤΗΣ», όπως προκύπτει από τα ενοποιημένα αποτελέσματα χρήσης της «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» για το έτος 2000, ανήλθε σε 94.841.785.669 δρχ. (ήτοι 281.730.590 Ευρώ).

Η «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» είναι Α.Ε., ιδρύθηκε το 1991 με έδρα την κοινότητα Ευκαρπίας Ν. Θεσσαλονίκης και ασχολείται με την εκμετάλλευση αλυσίδας καταστημάτων σούπερ μάρκετ. Εχει παρουσία στους νομούς Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής και Ημαθίας με είκοσι εννέα (29) καταστήματα λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ.

Πρόκειται για πολυμετοχική εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας την 8.5.2000 (όπως προκύπτει από το αντίστοιχο πρακτικό Έκτακτης Γενικής Συνέλευσης) αριθμούσαν τους 211.

Η «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» κατέχει το 100% του μ.κ. της εταιρείας «ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΠΙΣΚΑΣ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ» με διακριτικό τίτλο «PLUS» (εφεξής ΜΠΙΣΚΑΣ-PLUS), η οποία ασχολείται με την εκμετάλλευση αλυσίδας καταστημάτων σούπερ μάρκετ και έχει παρουσία στο Ν. Θεσσαλονίκης με 10 καταστήματα λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ και ένα (1) χονδρικής.

Επίσης, η «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» μέσω της «ΜΠΙΣΚΑΣ-PLUS» κατέχει το 100% του μετοχικού κεφαλαίου της «ΜΕΡΚΑΤΟ Α.Ε. SUPER MARKET», η οποία με βάση το καταστατικό της ασχολείται με την εκμετάλλευση επιχείρησης πώλησης καταναλωτικών αγαθών και ειδών σούπερ μάρκετ και, κατά δήλωση της γνωστοποιούσας εταιρείας, σήμερα είναι αδρανής.

Οι εταιρείες «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» και «ΜΠΙΣΚΑΣ-PLUS» συμμετέχουν με ποσοστό 7,6% η κάθε μία στην «ΕΛ.ΟΜ.Α.Σ. ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΓΟΡΩΝ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΕΠΕ».

Ο κύκλος εργασιών της «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» για τα έτη 1998, 1999 και 2000 ανήλθε στο ποσό των 16.234.516.506 δρχ. (ήτοι 48.973.196 Ευρώ), 17.177.447.165 δρχ. (ήτοι 52.730.861 Ευρώ) και 19.273.664.319 δρχ. (ήτοι 57.253.043 Ευρώ) αντίστοιχα. Οπως προκύπτει από την από 20.11.2001 επιστολή της γνωστοποιούσας, ο κύκλος εργασιών του ομίλου «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ», αφαιρουμένων των διεταιρικών συναλλαγών, το έτος 2000, ανήλθε στο ποσό των 22.044.527.000 δρχ. (ήτοι 65.483.980 Ευρώ).

ΙΙΙ. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους λόγω των χαρακτηριστικών τους, της τιμής τους και της σκοπούμενης χρήσης τους.

Οπως προαναφέρθηκε, η εξαγοραζόμενη εταιρεία «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» δραστηριοποιείται στην αγορά της λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ και μέσω της θυγατρικής της «ΜΠΙΣΚΑΣ-PLUS» στη χονδρική πώληση αυτών. Η δε εξαγοράζουσα είναι παρούσα και στις δύο παραπάνω αγορές.

Συνεπώς, στην υπό κρίση υπόθεση, ως σχετικές αγορές προϊόντων θεωρούνται αυτές της λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ (εμπορία τροφίμων, ποτών, ειδών ατομικής χρήσης, οικιακής χρήσης και γενικά καταναλωτικών αγαθών) καθώς και της χονδρικής πώλησης αυτών, οι οποίες σύμφωνα με προηγούμενες αποφάσεις της Επιτροπής Ανταγωνισμού (βλ. Αποφ. ΕΑ αριθμ. 17/95, 106/ΙΙ/99, 176/ΙΙΙ/2001, 194/ΙΙΙ/2001) αποτελούν διακριτές σχετικές αγορές.

Η αγορά της λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ διακρίνεται περαιτέρω ως ακολούθως:

α) αλυσίδες καταστημάτων (σούπερ μάρκετ και υπερμάρκετ), των οποίων κύρια χαρακτηριστικά είναι ότι απευ-

θύνονται στον τελικό καταναλωτή για μαζικές αγορές κυρίως τροφίμων, διαθέτουν μεγάλες επιφάνειες (συνήθως από 200 τ.μ. - 2.500 τ.μ. τα σούπερ μάρκετ και από 2.500 τ.μ. και άνω τα υπερμάρκετ), οι πελάτες τους αυτοεξυπηρετούνται, ο εφοδιασμός τους γίνεται μέσω κεντρικών αποθηκών, διαθέτουν μεγάλη ποικιλία προϊόντων (8.000 - 10.000 κωδικούς) καθώς και προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας (private label) και τέλος οι τιμές λιανικής πώλησης των προϊόντων είναι γενικά χαμηλές σε σχέση με τα παραδοσιακά παντοπωλεία,

β) «εκπτωτικά καταστήματα» (discount stores και hard discount stores), με κύρια χαρακτηριστικά τις ιδιαίτερα χαμηλές τιμές, την σχετικά μικρή ποικιλία προϊόντων (με έμφαση στα προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας), το μικρό μέσο εμβαδόν ανά κατάστημα, το μεγάλο αριθμό και την αντίστοιχη διασπορά καταστημάτων, καθώς και τα χαμηλά λειτουργικά έξοδα, και

γ) παραδοσιακά παντοπωλεία, τα οποία παρέχουν μερικά σημαντικά πλεονεκτήματα όπως προσωπική εξυπηρέτηση, ευκολία πρόσβασης, εκτεταμένο ωράριο κλπ. και θα μπορούσαν να θεωρηθούν εν μέρει ανταγωνιστές των σούπερ μάρκετ στο βαθμό που αποτελούν για τον μέσο καταναλωτή μία λογική εναλλακτική δυνατότητα για την κάλυψη των αναγκών του σε είδη διατροφής.

Ο βαθμός υποκατάστασης των υπηρεσιών που παρέχουν οι παραπάνω κατηγορίες καταστημάτων διαφοροποιείται κατά περίπτωση και εξαρτάται από την περιοχή αναφοράς (αστικές, ημιαστικές, αγροτικές περιοχές), διότι οι διαφορετικές ανάγκες των κατοίκων διαφορετικών περιοχών οδηγούν και σε διαφοροποίηση του τρόπου ζωής και των συνηθειών τους ως καταναλωτών.

Όσον αφορά στην αγορά χονδρικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ, αυτή αποτελεί το ενδιάμεσο στάδιο μεταξύ του προμηθευτή (βιομηχάνου ή εισαγωγέα) και του λιανοπωλητή και περιλαμβάνει τόσο τις επιχειρήσεις που εμπορεύονται καταναλωτικά προϊόντα (είδη παντοπωλείου, καλλυντικά, ποτά, τσιγάρα, ψιλικά - ζαχαρώδη) και τα διανέμουν στα παντοπωλεία, σούπερ μάρκετ, στις κάβες, στα μπαρ, στις μονάδες μαζικής εστίασης, στα ψιλικά - περίπτερα, στις υπηρεσίες/οργανισμούς και σε άλλους χονδρέμπορους, όσο και τα καταστήματα τύπου cash & carry τα οποία πραγματοποιούν χονδρικές πωλήσεις σε λιανοπωλητές.

IV. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού.

Στην υπό κρίση υπόθεση ως σχετική γεωγραφική αγορά θεωρείται :

1) για την χονδρική πώληση, το σύνολο της ελληνικής επικράτειας,

2) για τη λιανική πώληση:

α) ο κάθε νομός της χώρας

β) όλη η ελληνική επικράτεια, αν ληφθεί ως κριτήριο το αποτέλεσμα στον ανταγωνισμό για τους προμηθευτές των αλυσίδων (βιομηχανίες, βιοτεχνίες, εισαγωγείς) καθόσον η ενίσχυση του δικτύου μιας αλυσίδας αυξάνει τον όγκο των αγορών που γίνονται συνολικά και κατά συνέπεια τη διαπραγματευτική της δύναμη, την επιβολή όρων και ενδεχόμενα τη δημιουργία σχέσεων οικονομικής εξάρτησης των προμηθευτών της.

(βλ. σχετ. Αποφ. Ε.Α. 17/1995, 106/ΙΙ/1999, 176/ΙΙΙ/2001, 194/ΙΙΙ/2001)

V. Με βάση τα προσκομισθέντα και συλλεχθέντα από τη Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού στοιχεία, οι πωλήσεις των κυριότερων επιχειρήσεων στην αγορά χονδρικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ, το έτος 2000, είχαν ως ακολούθως:

ΜΑΚΡΟ HELLAS A.E.	132,8 δισ. δρχ.	(6 καταστήματα),
ΜΕΤΡΟ CASH & CARRY ΑΒΕΕ	91,6 δισ. δρχ.	(21 καταστήματα),
ΕΝΑ Α.Ε.	39,4 δισ. δρχ.	(12 καταστήματα),
ΑΤΛΑΝΤΙΚ Α.Ε.	7,9 δισ. δρχ.	(12 καταστήματα),
ΠΕΝΤΕ Α.Ε.	4,7 δισ. δρχ.	(5 καταστήματα) και
ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΟΥ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ & ΣΙΑ Ο.Ε.	0,3 δις. δρχ.	(1 κατάστημα)

Ο συνολικός αριθμός καταστημάτων χονδρικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ το ίδιο έτος ήταν εκατό (100).

Οι πωλήσεις του ομίλου της εξαγοράζουσας «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» ανήλθαν το έτος 2000 στο ποσό των 4,1 δισ. δρχ. και της εξαγοραζομένης «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» σε 1,1 δισ. δρχ., συνεπώς το μερίδιό τους συνολικά στην αγορά χονδρικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ, εκτιμάται ότι ήταν μικρότερο από 2%.

Όσον αφορά στη λιανική πώληση ειδών σούπερ μάρκετ, στους νομούς Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής και Ημαθίας, όπου έχουν παρουσία και οι δύο συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, εκτιμάται ότι τα μερίδιά τους συνολικά διαμορφώνονται ως ακολούθως: Ν. Θεσσαλονίκης 31-33%, Ν. Χαλκιδικής 70% περίπου, Ν. Ημαθίας 14-15%.

Όσον αφορά στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας τα μερίδια των κυριότερων επιχειρήσεων του κλάδου για το 1999 είχαν ως ακολούθως: όμιλος «ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ/PROMODES» 25,23% περίπου, όμιλος «ΑΒ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ» 13,07%, «ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε. «11,43%, όμιλος «ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ» 9,07%, όμιλος «ΑΤΛΑΝΤΙΚ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ» 5,08%, «ΜΑΣΟΥΤΗΣ Α.Ε.» 4,08%, «ΠΕΝΤΕ Α.Ε.» 3,57%, «ΠΑΝΕΜΠΟΡΙΚΗ» 1,72%.

Εκτιμάται δε ότι, το 2000, το μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων συνολικά στην εν λόγω αγορά δεν ξεπέρασε το 6%.

VI. Οι πρώτες επιχειρήσεις «σούπερ μάρκετ» άρχισαν να δημιουργούνται στην Ελλάδα πριν από 30 περίπου χρόνια εκτοπίζοντας σταδιακά τα παραδοσιακά παντοπωλεία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η γνωστοποιούσα εταιρεία, οι καθαρές πωλήσεις των τριάντα μία (31) μεγαλύτερων αλυσίδων κατά το 2000 ανήλθαν σε 1,475 τρισ. δρχ. παρουσιάζοντας μείωση κατά 3,6% περίπου έναντι του 1999. Μεταξύ αυτών, τις πέντε πρώτες θέσεις το έτος 2000, κατέλαβαν οι εταιρείες: «CARREFOUR ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ» (248,5 δισ. δρχ.), «ΑΒ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.» (226,3 δισ. δρχ.), «ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.» (201,3 δισ. δρχ.), «ΑΦΟΙ ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ Α.Ε.» (124,1 δισ. δρχ.) και «ΜΕΤΡΟ Α.Ε.» (91,7 δισ. δρχ.). Οι πέντε (5) προαναφερθείσες επιχειρήσεις συγκέντρωσαν το 53,3% περίπου των συνολικών καθαρών πωλήσεων των 31 μεγαλύτερων αλυσίδων σούπερ μάρκετ.

Τα βασικά χαρακτηριστικά και οι εξελίξεις που σημειώνονται στον κλάδο, τα τελευταία χρόνια, έχουν συνοπτικά ως εξής:

α) Παρατηρείται τάση επέκτασης των αλυσίδων σούπερ μάρκετ μέσω εξαγορών, απορροφήσεων καθώς και δημιουργία νέων καταστημάτων, ενώ σημαντική είναι η περαιτέρω επέκταση των υφισταμένων δικτύων στις αγορές της επαρχίας.

β) Η διείσδυση ξένων πολυεθνικών επιχειρήσεων (μέσω εξαγορών, συνεργασιών ή και αυτόνομης εισόδου και ανάπτυξης εργασιών), με προοπτική μάλιστα ενίσχυσής της, αφού η ελληνική αγορά είναι μεν μικρού μεγέθους και δυναμικής, παρέχει όμως μία «βάση» και ένα συγκριτικό πλεονέκτημα για την είσοδο των επιχειρήσεων του κλάδου στις «αναδυόμενες» αγορές των γειτονικών βαλκανικών χωρών.

γ) Ο αριθμός των μικρότερων επιχειρήσεων μειώνεται, καθώς πολλές από αυτές συσπειρώνονται δημιουργώντας νέους ομίλους, εξαγοράζονται ή παύουν τις δραστηριότητές τους.

δ) Ραγδαία είναι και η μείωση των παραδοσιακών παντοπωλείων, ακόμη και στις ημιαστικές και αγροτικές περιοχές.

ε) Ο κλάδος επηρεάζεται σημαντικά και από την εφαρμογή νέων τεχνολογιών (π.χ. μηχανοργάνωση της διαχείρισης των εμπορευμάτων σε επίπεδο καταστημάτων και αποθηκών, εφαρμογή ειδικού λογισμικού για την τιμολόγηση των εμπορευμάτων, εφαρμογή Ηλεκτρονικής Ανταλλαγής Δεδομένων για τον ανεφοδιασμό προϊόντων, χρήση του συστήματος γραμμικού κώδικα στις ταμειακές μηχανές πώλησης, ηλεκτρονικό εμπόριο (e-commerce), αυτόματες πωλήσεις κ.λπ.), καθώς και από την είσοδο νέων μεθόδων προσέγγισης και εξυπηρέτησης του πελάτη, όπως η παράδοση κατ' οίκον παραγγελιών που γίνονται μέσω του διαδικτύου.

στ) Σημαντικές είναι και οι επενδύσεις στην οργάνωση των επιχειρήσεων και στην παροχή περισσοτέρων και πιο εξειδικευμένων υπηρεσιών με ανάπτυξη νέων οργανωμένων τμημάτων στα καταστήματα (π.χ. τμήματα ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών ειδών, τμήματα ρουχισμού, εξειδικευμένα τμήματα τροφίμων με μεγαλύτερη ποικιλία και έμφαση στην ποιότητα (delicatessen), τμήματα καφέ και έτοιμου φαγητού, σταθμοί ανεφοδιασμού καυσίμων).

ζ) Δημιουργούνται όμιλοι κοινών αγορών με σκοπό τη βελτίωση της διαπραγματευτικής ικανότητας των μελών τους έναντι των προμηθευτών τους.

η) Δημιουργούνται υπεραγορές και εμπορικά κέντρα με μεγάλες επιφάνειες πωλήσεων και χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων.

θ) Εντείνεται ο ανταγωνισμός με συνέπεια τη σταθεροποίηση ή και περαιτέρω μείωση των περιθωρίων κέρδους.

Οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ στην προσπάθειά τους να ανταπεξέλθουν στον ανταγωνισμό, ακολουθούν, πέραν των προαναφερομένων ανωτέρω μεθόδων, τις μεθόδους πώλησης των παντοπωλείων και δέχονται παραγγελίες μέσω τηλεφώνου αλλά και μέσω Internet, αναλαμβάνοντας ταυτόχρονα τη διανομή «κατ' οίκον» και προχωρούν στην ίδρυση καταστημάτων cash and carry, όπου ιδιαίτερα στην επαρχία δημιουργήθηκαν ως είδος «παραρτήματος» της κεντρικής αποθήκης της αλυσίδας. Οι δε τάσεις στον κλάδο, για την πενταετία, είναι οι ακόλουθες:

α) Αύξηση των τιμών ορισμένων προϊόντων και προβλήματα διεκπεραίωσης που θα δημιουργηθούν λόγω του ευρώ.

β) Αύξηση του μεριδίου αγοράς των αλυσίδων σούπερ μάρκετ ξένης ιδιοκτησίας, παρότι η ελληνική αγορά δεν ευνοεί μεγάλες επενδύσεις που δεν έχουν υψηλό ρυθμό απόσβεσης.

γ) Ένταση του φαινομένου συνασπισμού των μεσαίων και μεγάλων αλυσίδων ελληνικής ιδιοκτησίας και της αναζήτησης τεχνογνωσίας, καθώς και κεφαλαίων ανάπτυξης από ελληνικές και ξένες πηγές.

δ) Ανάπτυξη των αλυσίδων στις βαλκανικές χώρες και τις χώρες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης.

ε) Είσοδος των αλυσίδων λιανεμπορίου τροφίμων σε νέους κλάδους, από catering μέχρι ηλεκτρονικά.

στ) Μείωση των πιθανοτήτων επιβίωσης των μικρών και μεσαίων αλυσίδων.

ζ) Εξάπλωση του ηλεκτρονικού εμπορίου με αργούς ρυθμούς.

η) Δυσμενής επίδραση στο εγχώριο εμπόριο από τις προμήθειες σε μεγάλο βαθμό από ευρωπαϊκά κέντρα.

VII. 1. Κατά το άρθρο 4 παρ. 2 εδαφ. β' του Ν. 703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται όταν ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, αποκτούν άμεσα ή έμμεσα τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μίας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων.

Συνεπώς, η απόκτηση του 78,87% της εταιρείας «ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ» από την εταιρεία «Διαμαντής Μασούτης Α.Ε. ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ «αποτελεί συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης, η οποία εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του νόμου αυτού.

2. Κατά το άρθρο 4β παρ. 1 του παραπάνω νόμου «κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν: α) με τη συγκέντρωση αποκτάται ή αυξάνεται μερίδιο αγοράς των προϊόντων ή των υπηρεσιών που αφορά η συγκέντρωση, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4στ, που αντιπροσωπεύει στην ελληνική αγορά ή σε ένα σημαντικό, σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών, τμήμα της, τουλάχιστον τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποιείται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που θεωρούνται ομοειδή από τον καταναλωτή, λόγω των ιδιοτήτων, της τιμής τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται ή β) ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ, ανέρχεται, στην εθνική αγορά, τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) Ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) Ευρώ».

Η υπό κρίση συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με τις διατάξεις των παραπάνω άρθρων δεδομένου ότι πληρούνται και οι δύο προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος και συγκεκριμένα, α) στην εθνική αγορά, το έτος 2000, ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων ξεπέρασε το ποσό των 347 εκατ. ευρώ, ο όμιλος «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» τα 281,7 εκατ. ευρώ, και ο όμιλος «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» τα 65,4 εκατ. ευρώ και β) το μερίδιο όλων των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων, σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου και τις εκτιμήσεις της Γραμματείας στην αγορά της λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ, σε τοπικό επίπεδο και συγκεκριμένα στο Ν. Χαλκιδικής ξεπέρασε κατά πολύ το 35%.

Η εν λόγω συγκέντρωση γνωστοποιήθηκε από την εξαγοράζουσα εταιρεία «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» εμπρόθεσμα στις 17.10.2001 (από τις 3.10.2001 που συνήφθη η αρχική συμ-

φωνία αγοραπωλησίας μετοχών και έφερε τον τίτλο «μνημόνιο προκαταρκτικών συζητήσεων για τη μεταβίβαση μετοχών»).

3. Κατά το άρθρο 4ε παρ. 1 του Ν. 703/77, όπως ισχύει, απαγορεύεται η πραγματοποίηση συγκέντρωσης που υπάγεται στη διαδικασία προληπτικού ελέγχου μέχρι την έκδοση της σχετικής απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Στο άρθρο 1 του Προσυμφώνου και ειδικότερα υπό το στοιχείο Β, προβλέπεται ότι: «καθένας από τους Πωλητές με την παρούσα σύμβαση προσυμφωνεί να πωλήσει, μεταβιβάσει και παραδώσει στην Αγοράστρια, ή σε πρόσωπο (φυσικό ή νομικό/ά ή συνδυασμό των παραπάνω) που αυτή θα υποδείξει μέχρι την κατάρτιση της οριστικής σύμβασης, τις μετοχές του στην Εταιρεία».

Περαιτέρω στο άρθρο 4 Προσυμφώνου, όπως τροποποιήθηκε την επόμενη της υπογραφής του ημέρα, δηλ την 6.10.2001, υπό τον τίτλο «ορισμός Μεσεγγυούχων», ορίζεται ότι «1.Οι πωλητές ορίζουν με τη σύμφωνη γνώμη της αγοράστριας, ως μεσεγγυούχους τους δικηγόρους της Θεσσαλονίκης Γουλιέλμο Γεώργιο και Σκαλίδη Ελευθέριο ... 4. Οι πωλητές ορίζουν τους μεσεγγυούχους ως αντιπροσώπους τους, σύμφωνα με το νόμο και το καταστατικό και με εξουσία να μπορούν και οι δύο μαζί να συμμετέχουν στις τυχόν συγκληθησόμενες Γενικές Συνελεύσεις της Εταιρείας, να ψηφίζουν σ' αυτές, κατά τα οριζόμενα αμέσως παρακάτω υπό 5 και γενικά να ασκούν τα δικαιώματα που απορρέουν από αυτές. 5. Οι πωλητές συμφωνούν και παρέχουν εντολή και πληρεξουσιότητα στους μεσεγγυούχους να ψηφίζουν προς ορισμένη κατεύθυνση και συγκεκριμένα προς εκείνη που διασφαλίζει τη συνέχιση της λειτουργίας των εταιρειών και δεν έρχεται σε αντίθεση με τα εταιρικά συμφέροντα. 6. Με την έκδοση από την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού ... οι μεσεγγυούχοι υποχρεούνται να παραδώσουν τις παραπάνω μετοχές στην Αγοράστρια, η οποία και εφεξής θα ασκεί και τα μετοχικά δικαιώματα. Πριν από την έκδοση της παραπάνω απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού και την υπογραφή του οριστικού συμβολαίου απαγορεύεται στους μεσεγγυούχους επιστροφή των μετοχών στους πωλητές».

Κατά την άποψη της Επιτροπής Ανταγωνισμού η ειδική εντολή προς τους μεσεγγυούχους να ασκούν, επιπλέον της φύλαξης, τα δικαιώματα που απορρέουν από τις μετοχές, υποκρύπτει σαφώς πρόωρη πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, που υπόκειται σε καθεστώς προηγούμενης γνωστοποίησης και προληπτικού ελέγχου. Συγκεκριμένα από τη στιγμή που οι μεσεγγυούχοι (έκαστος εξ αυτών πληρεξούσιος δικηγόρος πωλήτριας και αγοράστριας αντιστοίχως) έχουν εντολή να ασκούν τα εκ των μετοχών δικαιώματα ψήφου, η αγοράστρια αποκτά (τουλάχιστον) κοινό έλεγχο επί της «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ», αφού για τη λήψη αποφάσεων απαιτείται σε κάθε περίπτωση η σύμπραξη του μεσεγγυούχου- πληρεξουσίου δικηγόρου της.

Με τον τρόπο αυτό περιγράφεται η εκ του νόμου (άρθρο 4ε περ.1 του Ν. 703/77) αναστολή πραγματοποίησης της συγκέντρωσης μέχρι την έκδοση της απόφασης από το κατ' ιδίαν αρμόδιο όργανο, εν προκειμένω της Επιτροπής Ανταγωνισμού (άρθρο 4δ §§ 4-6).

Λόγω της υπαίτιας παράβασης της ως άνω απαγόρευσης πραγματοποίησης της συγκέντρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 4ε του Ν. 703/1977, πρέπει να επιβληθεί στους κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 4β υπόχρεους προς γνωστοποίηση πρόστιμο τουλάχιστον 10.000.000 δρχ., το οποίο να μην υπερβαίνει το 15% του συνολικού κύκλου εργασιών, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4στ.

Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου η Επιτροπή έκρινε ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη ελαφρυντικά το γεγονός ότι τις αμέσως προηγούμενες του προσυμφώνου ημέρες η ανταγωνιστική «ΑΡΒΑΝΙΤΙΔΗΣ» απέκτησε ποσοστό 18,88 του μ.κ. της «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» με δημόσια πρόταση και, με δηλωμένη την πρόθεσή της να εξαγοράσει εκείνη την «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ», προκάλεσε πιθανόν αμυντικές κινήσεις εκ μέρους των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση εταιρειών.

4. Κατά το άρθρο 4γ παρ. 1, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων, που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

Σχετικά με τη δυνατότητα της υπό κρίση συγκέντρωσης να περιορίσει τον ανταγωνισμό παρατηρούνται τα ακόλουθα:

Στην αγορά της χονδρικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων είναι πολύ μικρά (<2%) σε σχέση με αυτά των κυριότερων ανταγωνιστών τους, οι μεγαλύτεροι από τους οποίους είναι οι εταιρείες «ΜΑΚΡΟ HELLAS A.E.», «ΜΕΤΡΟ CASH & CARRY ABEE» και «ΕΝΑ» που κυριαρχούν στην εν λόγω αγορά.

Η αγορά της λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ κυριαρχείται από επιχειρήσεις που είτε ανήκουν σε πολυεθνικούς ομίλους, είτε προσπαθούν μέσω της εξάπλωσης των αλυσίδων τους ή μέσω εξαγορών μικρότερων επιχειρήσεων, να ενισχύσουν τη θέση τους και να αυξήσουν τα μερίδια αγοράς τους. Η θέση της «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας δεν αναμένεται να ενισχυθεί ιδιαίτερα από την εξαγορά της «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ», αφού και οι δύο μαζί κατέχουν ποσοστό περίπου 6% του συνόλου της αγοράς και η χρηματοοικονομική τους δύναμη υπολείπεται εκείνης των κυριότερων ανταγωνιστών τους.

Η αγοράστρια «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» δραστηριοποιείται συνολικά σε έντεκα (11) νομούς και η εξαγοραζομένη «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» μόνο σε τρεις (3) από αυτούς (Θεσσαλονίκης, Χαλκιδικής και Ημαθίας).

Η Βόρεια Ελλάδα την τελευταία διετία συγκεντρώνει το ενδιαφέρον μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών του λιανεμπορίου (π.χ. «CARREFOUR», «LIDL») λόγω της γεωπολιτικής της θέσης (εξυπηρετεί τα μελλοντικά σχέδια ανάπτυξής τους στις γύρω χώρες), με αποτέλεσμα έντονη κινητικότητα και ανακατατάξεις στην εν λόγω γεωγραφική περιοχή.

Στο νομό Θεσσαλονίκης μετά την ολοκλήρωση της συγκέντρωσης την πρώτη θέση θα καταλαμβάνουν οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις με μερίδιο αγοράς συνολικά 31-33%, με δεύτερο τον όμιλο «CARREFOUR ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ» με μερίδιο 17-19% και τρίτο τον όμιλο «ΑΡΒΑΝΙΤΙΔΗ» με μερίδιο 7-8%. Μερίδια αγοράς μικρότερα από 5% θα κατέχουν οι «ΑΦΟΙ ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ ΑΕΒΕ» και «ΑΒ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.». Παρά το σημαντικό μερίδιο αγοράς όσον αφορά στο Νομό Θεσσαλονίκης, η Επιτροπή Ανταγωνισμού εκτιμά ότι η υπό κρίση

συγκέντρωση δεν θα έχει ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού στην εν λόγω γεωγραφική αγορά, δεδομένου ότι στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιούνται μεγάλες και μικρότερες αλυσίδες καταστημάτων σούπερ μάρκετ, με σημαντική οικονομική επιφάνεια και διαπραγματευτική δύναμη, όσον αφορά τους προμηθευτές τους.

Στο νομό Χαλκιδικής με βάση τα προσκομισθέντα από τη γνωστοποιούσα στοιχεία, μεγάλο ποσοστό της αγοράς της λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ (περίπου 58%) κατέχουν τα διάφορα παντοπωλεία και οι λοιποί μικροπωλητές, ενώ οι «CARREFOUR ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ», «ΑΦΟΙ ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ ΑΕΒΕ» και «ΑΒ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.» δεν έχουν καθόλου παρουσία στον εν λόγω νομό. Ο όμιλος «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» έχει έξι καταστήματα και η εξαγοραζομένη «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» ένα, τα οποία πραγματοποίησαν συνολικά πωλήσεις περίπου 4,1 δισ. δρχ. το 2000, ενώ οι πωλήσεις του ομίλου «ΑΡΒΑΝΙΤΙΔΗΣ» που διατηρεί πέντε καταστήματα στο νομό έφθασαν το ίδιο έτος τα 1,3 δισ. δρχ. Σημειώνεται δε ότι η αύξηση του μεριδίου αγοράς του ομίλου «ΜΑΣΟΥΤΗΣ» που προκύπτει από την υπό κρίση συγκέντρωση είναι πολύ μικρή δεδομένου ότι η εξαγοραζομένη «ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ» πραγματοποίησε το ίδιο έτος πωλήσεις αξίας 350.000.000 δρχ.

Στο νομό Ημαθίας οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις το έτος 2000 κατέλαβαν συνολικά το 14-15% περίπου της αγοράς λιανικής πώλησης ειδών σούπερ μάρκετ με τέσσερα συνολικά καταστήματα, ενώ ο όμιλος «ΑΡΒΑΝΙΤΙΔΗ» με δεκαοκτώ καταστήματα στον εν λόγω νομό φαίνεται να κατείχε το 41-42% της αγοράς. Στον ίδιο νομό παρουσία έχει και ο όμιλος «CARREFOUR ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ» με ένα μόνο κατάστημα και μερίδιο αγοράς 10-15%.

Λαμβανομένων υπόψη όλων των παραπάνω και δεδομένου ότι νομικά εμπόδια για την είσοδο νέων επιχειρήσεων στην αγορά ειδών σούπερ μάρκετ στην Ελλάδα δεν υφίστανται.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

1. Αποφαίνεται ότι η από 17.10.2001 γνωστοποιηθείσα, σύμφωνα με το άρθρο 4β του Ν. 703/77 όπως ισχύει, συγκέντρωση που αφορά την απόκτηση από την εταιρεία «Διαμαντής Μασούτης Α.Ε. ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ» του αποκλειστικού ελέγχου της εταιρείας «ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ ΑΛΦΑ ΔΕΛΤΑ Α.Ε.», δεν περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές, τις οποίες αφορά και ως εκ τούτου δεν συντρέχει λόγος απαγόρευσής της κατά το νόμο.

2. Αποφασίζει ομόφωνα την επιβολή προστίμου ύψους δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) δρχ. στην εταιρεία «Διαμαντής Μασούτης Α.Ε. ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ» για την υπαιτίως πρόωρη πραγματοποίηση της ως άνω συγκέντρωσης, κατά παράβαση του άρθρου 4 ε παρ. 1 του Ν. 703/77, όπως ισχύει.

Η απόφαση εκδόθηκε την 21η Δεκεμβρίου 2001.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 361/Β/4.4.2001).

Ο Πρόεδρος	Η Γραμματέας
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΖΟΥΓΑΝΑΤΟΣ	ΣΩΤΗΡΙΑ ΠΑΝΙΕΡΑ

(2)

Η προηγούμενη γνωστοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 4β του Ν.703/77, όπως ισχύει, της συγκέντρωσης των εταιρειών «ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ (ΑΝΕΚ) Α.Ε.» και «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.» που αφορά τη μεταξύ τους συγχώνευση, με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ
ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ[1] 227/III/2003

Συνεδρίασε στην αίθουσα 611 της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου, του Υπουργείου Ανάπτυξης, την 13η Ιουνίου 2002, ημέρα Πέμπτη και ώρα 10:30 π.μ., με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτρης Τζουγανάτος

Μέλη: Ηλίας Βλάσσης,

Νικόλαος Καραμητσάνης, κωλυόμενου του τακτικού Θεόδωρου Δεληγιαννάκη,

Δημόκριτος Άμαλλος, κωλυόμενου του τακτικού Παναγιώτη Μαντζουράνη

Αντώνιος Μέγγουλης, κωλυόμενου του τακτικού Κωνσταντίνου Ηλιόπουλου,

Λεωνίδας Νικολούζος και

Γεώργιος Τριανταφυλλάκης, κωλυόμενου του τακτικού Νικολάου Βέττα.

Γραμματέας: Αικατερίνη Τριβέλη, κωλυομένης της τακτικής Αλεξάνδρας-Μαρίας Ταραμπίκου.

Τα λοιπά τακτικά ή και αναπληρωματικά μέλη, καίτοι προσκληθέντα, απουσίαζαν λόγω κωλύματος.

Θέμα της Συνεδριάσεως ήταν η από 24.9.1999 γνωστοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 4β του Ν.703/77, όπως ισχύει, της συγκέντρωσης των εταιρειών «ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ (ΑΝΕΚ) Α.Ε.» και «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.» που αφορά τη μεταξύ τους συγχώνευση, με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη και η οποία πραγματοποιήθηκε δυνάμει του από 26.5.99 σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης.

Στη συνεδρίαση παρέστησαν οι ως άνω εταιρείες δια του πληρεξουσίου δικηγόρου Βασιλείου Ι. Πρωτοπαπά.

Στην αρχή της Συνεδριάσεως, το λόγο έλαβε η Γενική Εισηγήτρια, Σοφία Καμπερίδου, η οποία ανέπτυξε τη γραπτή εισήγηση της Γραμματείας επί της υποθέσεως και πρότεινε τη μη απαγόρευση της από 24.9.99 γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης επιχειρήσεων, η οποία πραγματοποιείται με την συγχώνευση με απορρόφηση της εταιρείας «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.» από την εταιρεία «ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.», δεδομένου ότι δεν περιορίζει σημαντικά τον ανταγωνισμό στις σχετικές αγορές υπηρεσιών, στις οποίες αφορά. Στη συνέχεια, το λόγο έλαβε ο ανωτέρω πληρεξούσιος δικηγόρος, ο οποίος συντάχθηκε με ην εισήγηση της Γραμματείας, απάντησε σε ερωτήσεις που του υπέβαλαν ο Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής και ζήτησε να αναγνωρισθεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση είναι σύμφωνη με το άρθρο 4γ του Ν.703/77.

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού συνήλθε σε διάσκεψη την 26η Σεπτεμβρίου 2002, ημέρα Πέμπτη και ώρα 13:00,

[1] Από την παρούσα απόφαση έχουν παραληφθεί, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 361/Β'/4.4.2001), τα στοιχεία εκείνα, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν επιχειρηματικό απόρρητο. Στη θέση των στοιχείων που έχουν παραληφθεί υπάρχει η ένδειξη [...]. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλήφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [ ]).

στην ίδια ως άνω αίθουσα και αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του σχετικού φακέλου, την εισήγηση της Γραμματείας και τις απόψεις που διετύπωσαν, προφορικώς, οι ενδιαφερόμενες εταιρείες και την ενώπιον της Επιτροπής εν γένει συζήτηση της υποθέσεως, σκέφθηκε ως εξής:

Ι. Την 24.9.99, οι εταιρείες «ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.» (εφεξής ΑΝΕΚ) και «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.» (εφεξής ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ) υπέβαλαν στην Γραμματεία της Επιτροπής Ανταγωνισμού, έγγραφη γνωστοποίηση της μεταξύ τους συγχώνευσης με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη, η οποία πραγματοποιήθηκε βάσει του από 26.5.99 μεταξύ τους υπογραφέντος σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης, με το οποίο συμφωνήθηκαν και έγιναν αμοιβαίως αποδεκτά μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Η συγχώνευση με απορρόφηση της εταιρείας «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ» από την εισηγμένη στην Κύρια Αγορά του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών «ΑΝΕΚ», σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 68 παρ. 2 και 69 έως 77 του Ν.2190/20 και 1 έως 5 του Ν.2166/93.

- Η πραγματοποίηση της συγχώνευσης με ενοποίηση των στοιχείων του ενεργητικού και παθητικού των δύο εταιριών και λύση της απορροφώμενης εταιρείας χωρίς εκκαθάριση και ακύρωση των μετοχών της και μεταβίβαση του συνόλου της περιουσίας της (ενεργητικού και παθητικού) στην απορροφώσα. Η μεταβίβαση των περιουσιακών στοιχείων της απορροφώμενης στην απορροφώσα περιλαμβάνει και 2 πλοία, τα «ΑΡΚΑΔΙ» και «ΠΡΕΒΕΛΗ».

- Η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου (μ.κ.) της «ΑΝΕΚ» (15.459.882.000 δρχ.) κατά το εισφερόμενο ποσό του μ.κ. της «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗΣ» (3.147.000.000 δρχ.) πλέον 27.637.908 δρχ. με κεφαλαιοποίηση ισόποσου μέρους του έκτακτου αποθεματικού της πρώτης, έτσι ώστε το νέο μετά τη συγχώνευση μ.κ. της απορροφώσας να ανέρχεται στο ποσό των 18.634.519.908 δρχ., καθώς και η ταυτόχρονη αύξηση της ονομαστικής αξίας όλων των μετοχών της από 500 σε 547 δρχ.

- Η ανταλλαγή των παραπάνω νέων μετοχών με τις υφιστάμενες μετοχές των μετόχων τόσο της απορροφώμενης όσο και της απορροφώσας, με σχέση ανταλλαγής 1:1. Συνεπώς, στο μ.κ. της προκύπτουσας από τη συγχώνευση εταιρείας, επί συνόλου 34.066.764 μετοχών, οι μέτοχοι της απορροφώσας συμμετέχουν με 30.919.764 μετοχές (ήτοι ποσοστό 90,76%) και οι μέτοχοι της απορροφώμενης με 3.147.000 μετοχές (ήτοι ποσοστό 9,24%).

- Μετά την 31η Δεκεμβρίου 1998 (ημερομηνία που κλείνουν οι ισολογισμοί των υπό συγχώνευση εταιριών) όλες οι πράξεις που διενεργεί η απορροφώμενη λογίζεται ότι διενεργούνται για λογαριασμό της απορροφώσας.

Στις 29.9.99 υπεβλήθη από τις εταιρείες «ΑΝΕΚ» και «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ» αίτηση χορήγησης άδειας παρέκκλισης από τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4ε του Ν.703/77, σύμφωνα με το άρθρο 4ε παρ. 3 αυτού, η οποία έγινε δεκτή με την υπ' αριθμ. 83/ΙΙ/99 απόφαση της Επιτροπής και η συγχώνευση ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο 1999.

ΙΙ. Η ΑΝΕΚ ιδρύθηκε το 1967, έχει έδρα στο Δήμο Χανίων Κρήτης και είναι ναυτιλιακή εταιρεία πολυμετοχικής βάσης με ευρεία διασπορά μετοχών. Με απόφαση της Γ.Σ. των μετόχων της (2.8.98) καταργήθηκε η διάταξη του καταστατικού της, σύμφωνα με την οποία κάθε μέτοχος είχε το δικαίωμα απόκτησης αριθμού μετοχών που αντιστοιχούσε κατά ανώτατο όριο στο 1/300 του συνολικού αριθμού αυτών και η διαπραγμάτευσή τους στο Χ.Α.Α. ξεκίνησε την 21.1.1999. Κατά το έτος εκείνο, κανένας μέτοχος της εταιρείας δεν κατείχε ποσοστό μεγαλύτερο από 2%. Την 30.9.2000 οι μέτοχοί της αριθμούσαν τους 39.271. Σήμερα, σύμφωνα με στοιχεία που παρασχέθηκαν στην εταιρεία από το Κεντρικό Αποθετήριο Αθηνών, δύο μόνο μέτοχοι κατέχουν ποσοστό πλέον του 2% του εταιρικού κεφαλαίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 15 του καταστατικού της, το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) της εταιρείας αποτελείται από δεκαπέντε (15) μέλη, έντεκα (11) εκ των οποίων εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) των μετόχων με μυστική ψηφοφορία και κατ' απόλυτη πλειοψηφία των ψήφων που εκπροσωπούνται σε αυτή και τέσσερα (4) ορίζονται ex officio, ως ακολούθως: α) ο Μητροπολίτης Κίσσαμου και Σελίνου, β) ο Δήμαρχος Χανίων, γ) ο Δήμαρχος Ρεθύμνης και δ) ο Σύνδεσμος Διπλωματούχων Οικονομικών Επιστημών Χανίων μπορεί να ορίζει ένα μέλος του.

Το Δ.Σ. βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως, εφόσον παρίσταται αυτοπροσώπως στην συνεδρίαση αυτού το ήμισυ πλέον ενός (50%+1) των Συμβούλων και οι αποφάσεις λαμβάνονται πάντοτε με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων και αντιπροσωπευομένων μελών.

Στο Δ.Σ. της εταιρείας που είχε συγκροτηθεί σε σώμα την 10.8.98 με τετραετή θητεία, Πρόεδρος ήταν ο Μητροπολίτης Κισσάμου και Σελίνου Ειρηναίος Γαλανάκης και Α΄ Αντιπρόεδρος ο Ιωσήφ Βαρδινογιάννης του Ιωάννου.

Η ΑΝΕΚ δραστηριοποιείται στον κλάδο της επιβατηγού ναυτιλίας σε γραμμές εσωτερικού και εξωτερικού. Το 1998 ο στόλος της αποτελείτο από τα συμβατικού/κλασσικού τύπου επιβατηγά - οχηματαγωγά (Ε/Γ-Ο/Γ) πλοία «ΚΑΝΤΙΑ, ΡΕΘΥΜΝΟ, ΑΠΤΕΡΑ, ΛΙΣΣΟΣ, ΛΑΤΩ, ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ, ΤΑΛΩΣ, ΚΡΗΤΗ Ι και ΚΡΗΤΗ ΙΙ», ενώ στις αρχές του 1999 η εταιρεία αγόρασε από την Ιαπωνία το Ε/Γ-Ο/Γ πλοίο «Σ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ», το οποίο μετά τη μετασκευή του αντικατέστησε το «ΤΑΛΩΣ». Έκτοτε, στο στόλο της προστέθηκαν το πλοίο «ΛΕΥΚΑ ΟΡΗ», «αδελφό» πλοίο του «Σ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ», καθώς και δύο νεότευκτα υπερσύγχρονα Ε/Γ-Ο/Γ πλοία που δρομολογήθηκαν σε γραμμές εξωτερικού, ενώ ορισμένα από τα παλαιότερα πλοία της έχουν ήδη διατεθεί και δεν ανήκουν πλέον στο δυναμικό της εταιρείας.

Σε ότι αφορά τις γραμμές εσωτερικού και κατά το χρόνο της γνωστοποίησης, η εταιρεία ΑΝΕΚ, διαθέτοντας τις σχετικές άδειες σκοπιμότητας από το Υ.Ε.Ν., διενεργούσε με τα Ε/Γ-Ο/Γ πλοία της θαλάσσιες μεταφορές επιβατών και οχημάτων από τον Πειραιά προς τα Χανιά (λιμάνι Σούδας) και το Ηράκλειο Κρήτης. Σε ότι αφορά τις γραμμές εξωτερικού, η εταιρεία δραστηριοποιείται στη θαλάσσια σύνδεση Ελλάδας-Ιταλίας και συγκεκριμένα το 1999 τα Ε/Γ-Ο/Γ πλοία της «ΚΡΗΤΗ Ι» και «ΚΡΗΤΗ ΙΙ» ήταν δρομολογημένα στη γραμμή Πάτρα - Ηγουμενίτσα - Ανκόνα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ενώ τα Ε/Γ-Ο/Γ πλοία της «ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» και «Σ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ» στη γραμμή Πάτρα-Ηγουμενίτσα-Κέρκυρα-Τεργέστη (μέρος των δρομολογίων εξωτερικού πραγματοποιείται εντός Ελλάδος).

Στον κύκλο εργασιών της «ΑΝΕΚ» περιλαμβάνονται κυρίως έσοδα που προέρχονται από τους ναύλους επιβατών, οχημάτων και εμπορευμάτων στις γραμμές εσωτερικού και εξωτερικού αλλά και έσοδα που προέρχονται από την εκμετάλλευση των εστιατορίων - κυλικείων, τις πωλήσεις των καταστημάτων αφορολόγητων ειδών και τα καζίνο που λειτουργούν στα πλοία της.

Κατά τα έτη 1996, 1997 και 1998 ο συνολικός κύκλος ερ-

γασιών της (έσοδα γραμμών εσωτερικού και εξωτερικού) ανήλθε στο ποσό των 20.426.587.235 δρχ. (67.755.043 Ecu), 26.815.057.537 δρχ. (86.941.907 Ecu) και 30.343.665.595 δρχ. (91.534.988 Ecu) αντίστοιχα. Τα κέρδη της εταιρείας την εν λόγω τριετία είχαν ανοδική πορεία και ειδικότερα τα καθαρά κέρδη της χρήσης 1998 αυξήθηκαν κατά 1.213 εκατ. δρχ. σε σχέση με εκείνα της χρήσης 1997 (ήτοι ποσοστό 32%), ενώ η αντίστοιχη αύξηση το 1997 σε σχέση με το 1996 ήταν 9,26%.

Στην προκειμένη περίπτωση, για τον υπολογισμό του κύκλου εργασιών στην εθνική αγορά, λαμβάνονται υπόψη οι πωλήσεις εισιτηρίων και τα λοιπά έσοδα που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα, ανεξάρτητα από τη γραμμή στην οποία εκτελέσθηκαν οι πλόες, με βάση το γενικό κανόνα για τη γεωγραφική κατανομή του κύκλου εργασιών που ορίζει ότι ο γεωγραφικός εντοπισμός του κύκλου εργασιών καθορίζεται από τον τόπο που βρίσκεται ο πελάτης κατά τη στιγμή της συναλλαγής (βλ και παρ. 45 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής 98/C 66/04 σχετικά με την έννοια του κύκλου εργασιών σύμφωνα με τον Κανονισμό 4064/89)

Όπως προκύπτει από το προσάρτημα του ισολογισμού της ΑΝΕΚ, το 1998 η εταιρεία είχε έσοδα [...] δρχ. από τις γραμμές εσωτερικού και [...]δρχ. από τις γραμμές εξωτερικού. Κατά δήλωση της εταιρείας, τα έσοδα των γραμμών εξωτερικού προήλθαν σε ποσοστό [...]% ([...] δρχ.) από την Ελλάδα και σε ποσοστό [...]% ([...] δρχ.) από το εξωτερικό. Συνεπώς, ο κύκλος εργασιών της ΑΝΕΚ στην Εθνική αγορά, κατά το εν λόγω έτος ανήλθε στο ποσό των [...]δρχ. (ήτοι [...] Ecu).

Η εταιρεία «ΑΝΕΚ», την 31.12.1998, δεν είχε καμία συμμετοχή στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων σε ποσοστό μεγαλύτερο από 10%, συνεπώς δεν συνέτρεχε λόγος σύνταξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων αυτής. Στην Έκθεση όμως του Δ.Σ. της προς την Ετήσια Τακτική Γ.Σ. των μετόχων της για τη χρήση 1998, η οποία πραγματοποιήθηκε το Φεβρουάριο του 1999, αναφέρονται τα σχέδια και οι προθέσεις της για την περαιτέρω ανάπτυξή της, μέσω στρατηγικών συνεργασιών και συμμετοχών στο κεφάλαιο άλλων εταιριών «με στόχο τη δημιουργία ενός μεγάλου επιχειρηματικού σχήματος με κυρίαρχη θέση στην αγορά». Ενόψει της μελλοντικής άρσης του «cabotage», στην παραπάνω Έκθεση αναφέρεται ότι: [...].

Προς υλοποίηση των ανωτέρω και όπως προκύπτει από στοιχεία που περιλαμβάνονται στην από 24/9/99 γνωστοποίηση, η εταιρεία «ΑΝΕΚ»:

1. Την 1.3.1999 με επιστολή της προς το Δ.Σ. της «ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΕΣΒΟΥ Α.Ε. (Ν.Ε.Λ.)» επιβεβαίωσε το ενδιαφέρον της να συμμετέχει στην επικείμενη αύξηση του μ.κ. της τελευταίας για ποσό έως [...] δρχ. υπό τους ακόλουθους όρους: [...].

2. Στις 10.3.99 με επιστολή της προς τη «ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ (Δ.Α.Ν.Ε.)» επιβεβαίωσε το ενδιαφέρον της να συμμετέχει στην αύξηση του μ.κ. αυτής, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις: [...].

3. Στις 31.12.98 υπέγραψε σύμβαση συνεργασίας με τη «ΛΑΣΙΘΙΩΤΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (Λ.Α.Ν.Ε.)», η οποία θα πραγματοποιείτο μόνο εφόσον οι όροι της γίνονταν αποδεκτοί από τη συγκληθησόμενη έκτακτη Γ.Σ. των μετόχων της «Λ.Α.Ν.Ε.» Ειδικότερα η ανωτέρω σύμβαση προέβλεπε ότι: [...].

4. Σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς συμμετείχε στην ίδρυση της «ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΝΟΤΟΥ Α.Ε. (ΑΝΕΝ)» για την εξυπηρέτηση, μετά την απόκτηση κατάλληλου Ε/Γ-Ο/Γ πλοίου, της γραμμής Κίσσαμος - Κύθηρα - Αντικύθηρα - Γύθειο - Καλαμάτα. Σύμφωνα με το καταστατικό ίδρυσης της «ΑΝΕΝ», η «ΑΝΕΚ» μπορούσε να αποκτήσει αριθμό μετοχών που θα αντιστοιχούσε σε ποσοστό μέχρι [...]% με δυνατότητα αύξησης μέχρι [...]% σε περίπτωση μη ολοσχερούς κάλυψης του μετοχικού κεφαλαίου, το οποίο ανερχόταν σε [...]δρχ.

Κατόπιν αιτήματος της Γραμματείας της Επιτροπής, η οποία ζήτησε να ενημερωθεί σχετικά με την εξέλιξη και το στάδιο στο οποίο βρισκόταν κάθε μία από τις παραπάνω συμφωνίες, η εταιρεία «ΑΝΕΚ» με επιστολή της στις 20.12.1999 δήλωσε ότι: α) έχει ολοκληρωθεί η συμφωνία με τη Ν.Ε.Λ. για συμμετοχή στο μ.κ. της σε ποσοστό 16,5%, β) δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη η καταβολή για τη συμμετοχή της στη Δ.Α.Ν.Ε. σε ποσοστό 43,3%, γ) έχει ολοκληρωθεί η συμφωνία με τη Λ.Α.Ν.Ε. για συμμετοχή στο μ.κ. της σε ποσοστό 50% με εισφορά του Ε/Γ-Ο/Γ «ΤΑΛΩΣ» (νυν ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ Λ.) και δ) η εταιρεία «Α.Ν.Ε.Ν.» έχει ιδρυθεί και η συμμετοχή της «ΑΝΕΚ» σε αυτή ανέρχεται σε ποσοστό 20%.

III. Η εταιρεία «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ» με έδρα το Δήμο Ρεθύμνης Κρήτης, ιδρύθηκε το 1981 ως ακτοπλοϊκή εταιρεία πολυμετοχικής βάσης. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 3 του καταστατικού της, μέτοχοι της εταιρείας μπορούν να είναι: α) φυσικά πρόσωπα Ελληνικής υπηκοότητας, β) νομικά πρόσωπα και εμπορικές εταιρείες που έχουν την έδρα τους στην Ελληνική επικράτεια, γ) επιστημονικές, επαγγελματικές, γεωργικές και πάσης φύσεως οργανώσεις που έχουν την έδρα τους στην Ελληνική επικράτεια, δ) Δήμοι, Κοινότητες, γεωργικοί συνεταιρισμοί, ενορίες και Ιερές Μονές. Επίσης το Δ.Σ. μπορούσε με απόφασή του να επιτρέψει την εγγραφή και άλλων μετόχων, κανένας όμως από όλους τους παραπάνω δεν μπορούσε να κατέχει μετοχές σε ποσοστό μεγαλύτερο από το 2% του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου.

Το 1998 η εταιρεία είχε σε πλήρη λειτουργία τα συμβατικού/κλασσικού τύπου Ε/Γ-Ο/Γ πλοία «ΑΡΚΑΔΙ» και «ΠΡΕΒΕΛΗ», τα οποία, βάσει των εκτελούμενων από την εταιρεία αδειών σκοπιμότητας, ήταν δρομολογημένα στη γραμμή Πειραιώς - Ρεθύμνου. Το Ε/Γ πλοίο της εταιρείας «ΝΕΑΡΧΟΣ», το οποίο τα έτη 1995 και 1996 εκτελούσε το δρομολόγιο Κέρκυρα - Παξοί - Πρέβεζα - Αμφιλοχία, λόγω ζημιογόνου αποτελέσματος αποδρομολογήθηκε και τελικά επωλήθη το Δεκέμβριο του 1998. Επίσης, το καλοκαίρι του 1998 το «Ε/Γ-Ο/Γ ΠΡΕΒΕΛΗ» προσέγγιζε και τη νήσο Σίφνο εκτελώντας το δρομολόγιο Πειραιάς - Σίφνος - Ρέθυμνο, ενώ παράλληλα εντός του έτους πραγματοποίησε τέσσερα θαλάσσια περιηγητικά ταξίδια (κρουαζιέρες).

Η Διοίκηση της «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗΣ» κρίνοντας ότι υφίστατο ανάγκη διεύρυνσης του επιχειρηματικού της σχήματος προκειμένου να ανταποκριθεί στις εξελίξεις του κλάδου, ξεκίνησε διαπραγματεύσεις, κατά το έτος 1998, με τις δύο μεγάλες ναυτιλιακές εταιρείες της Κρήτης (ΑΝΕΚ και ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε.) εξετάζοντας την προοπτική συγχώνευσης μαζί τους και κατέληξε στην υπό κρίση συμφωνία συγχώνευσης με την «ΑΝΕΚ».

Ο κύκλος εργασιών της εταιρείας στην Ελλάδα για τα έτη 1996, 1997 και 1998 ανήλθε σε 3.350.224.494 δρχ. (11.112.703 Ecu), 3.569.861.713 δρχ. (11.574.489 Ecu) και 3.897.163.404 δρχ. (11.756.220 Ecu) αντίστοιχα, ενώ τα κέρδη της χρήσης του 1998 ανήλθαν στο ποσό 725.720.355 δρχ. έναντι 281.931.599 δρχ. της προηγούμενης χρήσης.

Από το Προσάρτημα του Ισολογισμού της 31ης Δεκεμβρίου 1998 προκύπτει ότι η εταιρεία το εν λόγω έτος δεν είχε συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων με ποσοστό μεγαλύτερο από 10%, παρότι σημειώνεται ότι στα περιουσιακά της στοιχεία αναφέρεται και η κτήση μετοχών αξίας [...] δρχ. της εταιρείας [...].

IV. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της σκοπούμενης χρήσης τους, ενώ η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει στην περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πωλούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες τους υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού.

Οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις «ΑΝΕΚ» και «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ», κατά το έτος που συγχωνεύθηκαν, παρείχαν με τα Ε/Γ-Ο/Γ πλοία τους υπηρεσίες θαλάσσιων μεταφορών προσώπων, οχημάτων και πραγμάτων. Ειδικότερα, η απορροφούσα εταιρεία ΑΝΕΚ παρείχε τις εν λόγω υπηρεσίες στις δρομολογιακές γραμμές: α) Πάτρας - Ηγουμενίτσας - Ανκόνας, β) Πάτρας - Ηγουμενίτσας - Κέρκυρας - Τεργέστης γ) Πειραιώς - Χανίων, δ) Πειραιώς - Ηρακλείου και η απορροφούμενη εταιρεία «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ» στη γραμμή εσωτερικού Πειραιώς - Ρεθύμνου προσεγγίζοντας κατά τους θερινούς μήνες και τη νήσο Σίφνο.

Σύμφωνα με τις γνωστοποιούσες εταιρείες,

α) Η σχετική αγορά προϊόντων στην υπό κρίση υπόθεση αφορά στις θαλάσσιες μεταφορές μέσω Ε/Γ-Ο/Γ πλοίων, που εκτελούνται από την εταιρεία «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ» στη γραμμή Πειραιάς - Ρέθυμνο, καθώς επίσης και στη γραμμή Πειραιάς - Σίφνος - Ρέθυμνο. Η τελευταία, ως αναφέρεται στη γνωστοποίηση, «έχει πολύ μικρή σημασία λόγω του αριθμού των μεταφερομένων και του μικρού χρονικού διαστήματος που λειτουργεί». Ως ανταγωνιστικές αγορές μπορούν να θεωρηθούν οι αγορές διακίνησης επιβατών και οχημάτων που γίνονται είτε θαλάσσια μέσω των κοντινών λιμανιών (Χανιά, Ηράκλειο) είτε αεροπορικά μέσω των αεροδρομίων Χανίων και Ηρακλείου και αφορά επιβάτες.

β) Σχετικές γεωγραφικές αγορές αποτελούν «... τα δρομολόγια πλοίων και αεροπλάνων στις γραμμές Χανιά - Πειραιάς, Χανιά - Ελληνικό και αντίστροφα και Ηράκλειο-Πειραιάς, Ηράκλειο - Ελληνικό και αντίστροφα. Τα πλοία της ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗΣ θα συνεχίσουν να εκτελούν τα δρομολόγια που προαναφέραμε στις γραμμές Ρέθυμνο - Πειραιάς - Ρέθυμνο και κατ' ελάχιστον στη γραμμή Πειραιάς-Σίφνος - Ρέθυμνο και αντίστροφα...».

Προκειμένου να οριοθετηθεί η σχετική αγορά στην υπό κρίση υπόθεση και με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

- Τα λιμάνια της Κρήτης, με τα οποία υπάρχει απ' ευθείας θαλάσσια σύνδεση από τον Πειραιά, βρίσκονται στα Χανιά, στο Ρέθυμνο και στο Ηράκλειο και οι τρεις δρομολογιακές γραμμές είναι οι: Πειραιώς - Χανίων, Πειραιώς - Ρεθύμνου και Πειραιώς - Ηρακλείου.

- Στον Αγ. Νικόλαο και στη Σητεία (Ν. Λασιθίου) προσεγγίζει το «Ε/Γ-Ο/Γ ΒΙΤΣΕΝΤΖΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ» της «Λ.Α.Ν.Ε.», το οποίο είχε δρομολογηθεί από την εταιρεία στη γραμμή Πειραιάς - Μήλος - Άγιος Νικόλαος - Σητεία με προσέγγιση σε Κάσο και Κάρπαθο, ενώ από τον Ιούνιο 1998 η γραμμή προεκτάθηκε και στη Ρόδο.

- Σύμφωνα με τα προσαχθέντα από την ΑΝΕΚ στοιχεία, πλοία των εταιρειών «NOMICOS LINES» και «G.A. FERRIES» προσέγγιζαν στα λιμάνια Ηρακλείου, Αγ. Νικολάου και Σητείας από το Αιγαίο και τις Κυκλάδες, ενώ πλοία των εταιρειών «ΜΟΙΡΑΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ» εκτελούσαν δρομολόγια, κυρίως κατά τους καλοκαιρινούς μήνες, συνδέοντας την Πελοπόννησο, τα Κύθηρα και τα Αντικύθηρα με τη Δυτική Κρήτη (λιμάνι Κισσάμου).

- Τα δρομολογημένα στις γραμμές της Κρήτης πλοία των εταιρειών «ΑΝΕΚ» και «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ» ήταν, όπως προαναφέρθηκε, συμβατικού/κλασσικού τύπου Ε/Γ-Ο/Γ, δηλαδή έχουν δυνατότητα μεταφοράς τόσο προσώπων όσο και επιβατηγών αυτοκινήτων, δικύκλων και φορτηγών και διακρίνονται από εκείνα που έχουν δυνατότητα μεταφοράς μόνο επιβατών (Ε/Γ) ή τα εμπορικά πλοία (RO/RO) που μεταφέρουν μόνο φορτηγά οχήματα και τους οδηγούς τους. Στην εν λόγω κατηγορία των Ε/Γ-Ο/Γ ανήκουν και τα νέας τεχνολογίας Highspeed Ferries, με δυνατότητα ανάπτυξης μεγαλύτερης ταχύτητας. Επίσης, όλα τα παραπάνω διακρίνονται βάσει της υπηρεσιακής τους ταχύτητας από τα λεγόμενα ταχύπλοα, με τα οποία ο χρόνος του ακτοπλοϊκού ταξιδιού έχει μειωθεί σχεδόν στο μισό.

- Το οδικό δίκτυο της Κρήτης θεωρείται άνετο και υπάρχει τακτική συγκοινωνία που εξυπηρετεί τη διακίνηση στις πόλεις, τη μετάβαση από την πρωτεύουσα κάθε νομού στις πρωτεύουσες άλλων νομών και τη σύνδεση των πόλεων, των χωριών και των νομών μεταξύ τους.

Επίσης, η παροχή μεταφορικών υπηρεσιών δια θαλάσσης, όπως αυτή οριοθετήθηκε στην υπ. αριθμ. 210/ΙΙΙ/2002 απόφαση της Επιτροπής, σε σχέση με τις μεταφορές δι' αέρος και οδικώς, αποτελεί διακριτή αγορά λόγω:

1) της διαφοράς στην τιμή (δαπάνη μεταφοράς) κάθε μέσου, η οποία διαφοροποιείται ανάλογα με τον τρόπο υπολογισμού της συνολικής δαπάνης μεταφοράς (ατομική δαπάνη, οικογενειακή, ομαδική, ειδικών κατηγοριών προσώπων, απλή διαδρομή ή μετ' επιστροφής κλπ.),

2) των διαφορετικών χαρακτηριστικών κάθε μέσου, όπως είναι η διάρκεια του ταξιδιού, η ταχύτητα σε σχέση με την απόσταση, η ασφάλεια, η άνεση, τα όρια μεταφορικού βάρους, η ευκολία προσέγγισης του τελικού προορισμού, η ευπάθεια στις καιρικές συνθήκες, οι λοιπές παρεχόμενες από το μεταφορικό μέσο υπηρεσίες κλπ.,

3) των ειδικών λόγων για τη χρήση κάθε μέσου (όπως επαγγελματικά ταξίδια, ταξίδια αναψυχής, ανάγκη μεταφοράς οχήματος κλπ.)

Με βάση την προαναφερθείσα απόφαση της Επιτροπής, ως σχετική γεωγραφική αγορά για τις ακτοπλοϊκές μεταφορές προσώπων και οχημάτων θεωρείται «...κάθε συγκεκριμένη δρομολογιακή γραμμή που εκτελεί κάθε πλοίο με βάση την άδεια σκοπιμότητάς του και τα εγκεκριμένα από το ΥΕΝ δρομολόγια, δεδομένου ότι ο χρήστης της συγκεκριμένης υπηρεσίας επιλέγει συγκεκριμένη δρομολογιακή γραμμή αναλόγως του τόπου αναχώρησης και προορισμού του. Μερική υποκατάσταση θα μπορούσε να γίνει δεκτή μεταξύ κοντινών λιμένων, εφόσον θα μπορούσε ο πελάτης να εξυπηρετηθεί από τους λιμένες αυτούς για αναχώρηση την ίδια ώρα, με ίδιου τύπου μέσο και άφιξη στον προορισμό του τη συγκεκριμένη ώρα...».

Συνεπώς στο πλαίσιο της υπό κρίση υπόθεσης, μπορεί να γίνει δεκτή μόνον μερική υποκατάσταση για τις δρομολογιακές γραμμές που έχουν ως αφετηρία τον ίδιο λιμένα

και καταλήγουν στα λιμάνια των όμορων νομών του νησιού, κυρίως για την κατηγορία των επιβατών που ταξιδεύουν με δικό τους μεταφορικό μέσο.

Συνοψίζοντας τα ανωτέρω, ως διακριτές σχετικές αγορές υπηρεσιών στην υπό κρίση υπόθεση θεωρούνται: i) η παροχή υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς προσώπων με κλασσικού/συμβατικού τύπου Ε/Γ-Ο/Γ πλοία και ii) η παροχή υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς οχημάτων με κλασσικού/συμβατικού τύπου Ε/Γ-Ο/Γ πλοία.

Ως σχετική γεωγραφική αγορά αντιστοίχως θεωρείται η δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Ρεθύμνου, η οποία υποκαθίσταται μερικώς από τις δρομολογιακές γραμμές Πειραιώς - Χανίων (Σούδας) και Πειραιώς - Ηρακλείου, κυρίως για την κατηγορία των επιβατών που ταξιδεύουν με δικό τους μεταφορικό μέσο.

V. Σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στη γνωστοποίηση, οι μεγαλύτερες ακτοπλοϊκές εταιρείες στην Ελλάδα με βάση τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησαν το 1998 ήταν οι: «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε.» (43.234 εκατ. δρχ.), «ΑΝΕΚ» (30.344 εκατ. δρχ.) [άνω των, «ΣΤΡΙΝΤΖΗ ΓΡΑΜΜΕΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ Α.Ε.» (17.454 εκατ. δρχ.), «Ν.Ε.Λ.» (9.052 εκατ. δρχ.), «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ» (3.897 εκατ. δρχ.), «Δ.Α.Ν.Ε.» (3.765 εκατ. δρχ.) και «Λ.Α.Ν.Ε.» (1.920 εκατ. δρχ.).

Από τις παραπάνω, κυριότερος ανταγωνιστής της απορροφούσας στις γραμμές εσωτερικού είναι η «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε.», η οποία κατά δήλωσή της, την εποχή εκείνη, εκτελούσε δρομολόγια στις γραμμές Πάτρας - Ανκόνας, Πάτρας - Βενετίας, Πειραιώς - Ηρακλείου και Ηρακλείου - Θεσσαλονίκης. Επίσης, τα δρομολογημένα σε γραμμές εξωτερικού πλοία της, εκτελούσαν μέρος του δρομολογίου τους στο εσωτερικό και συγκεκριμένα τα πλοία με τελικό προορισμό την Ανκόνα προσέγγιζαν την Ηγουμενίτσα, ενώ εκείνα με τελικό προορισμό τη Βενετία προσέγγιζαν την Κέρκυρα και την Ηγουμενίτσα. Ο κύκλος εργασιών της για τα έτη 1996, 1997 και 1998 ήταν 32.287 εκατ. δρχ., 34.560 εκατ. δρχ. και 43.234 εκατ. δρχ. αντίστοιχα.

VI. Σύμφωνα με στοιχεία του Τμήματος Στατιστικών Εμπορικής Ναυτιλίας της Ε.Σ.Υ.Ε. του έτους 1997 στην γραμμή Πειραιώς - Κρήτης διακινήθηκαν συνολικά 1.852.812 επιβάτες, 136.129 φορτηγά, 220.689 επιβατηγά και 61.929 δίκυκλα. Αντίστοιχα οι επιβάτες που διακινήθηκαν συνολικά στις εν λόγω γραμμές το 1998 ήταν 1.900.233.

Στην Κρήτη τη μεγαλύτερη κίνηση συγκεντρώνει το λιμάνι του Ηρακλείου και ακολουθούν τα λιμάνια της Σούδας (Χανίων) και του Ρεθύμνου, ενώ πολύ μικρότερη είναι η κίνηση στα λιμάνια της Σητείας και του Αγ. Νικολάου.

Τα μερίδια αγοράς των ναυτιλιακών εταιριών που δραστηριοποιούνται στις δρομολογιακές γραμμές εσωτερικού και επηρεάζονται από την υπό κρίση συγκέντρωση είχαν ως ακολούθως:

1) Δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Ρεθύμνου: Τα Ε/Γ-Ο/Γ πλοία της «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ, ΑΡΚΑΔΙ και ΠΡΕΒΕΛΗ», ήταν και τα μόνα δρομολογημένα στην εν λόγω γραμμή, σύμφωνα με βεβαίωση του Λιμεναρχείου Ρεθύμνου της 29.7.1999. Συνεπώς η απορροφώμενη εταιρεία κατείχε το 100% των αγορών παροχής υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς α) προσώπων και β) οχημάτων στη δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Ρεθύμνου.

2) Δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Χανίων (Σούδας): Στην εν λόγω γραμμή ήταν δρομολογημένα μόνο Ε/Γ-Ο/Γ πλοία της εταιρείας «ΑΝΕΚ», σύμφωνα με βεβαίωση του κεντρικού Λιμεναρχείου Χανίων της 27.7.99. Συνεπώς η απορροφώσα εταιρεία κατείχε το 100% των αγορών παροχής υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς α) προσώπων και β) οχημάτων στη δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Χανίων.

3) Δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Ηρακλείου: α) Κατά την εκτίμηση της «ΑΝΕΚ» την τριετία 1996-1998 με πλοία της διακινήθηκε το 24-25% του συνόλου των επιβατών και το 40-42% του συνόλου των φορτηγών αυτοκινήτων στην εν λόγω δρομολογιακή γραμμή και μοναδικός ανταγωνιστής της ήταν η «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε.» β) «Η ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε.» με την από 27.10.99 επιστολή της επιβεβαιώνει τα ανωτέρω και εκτιμά ότι το 1998, τα μερίδια αγοράς των δύο εταιριών είχαν ως εξής: Στους επιβάτες, η «ΑΝΕΚ» είχε ποσοστό 21%, ενώ οι «ΜΙΝΩΙΚΕΣ» 79%, στα αυτοκίνητα τα ποσοστά ήταν 24% και 76% αντιστοίχως, ενώ στα φορτηγά αυτοκίνητα 42% και 58% αντιστοίχως.

VII. Το έτος 1999, που πραγματοποιήθηκε η υπό κρίση συγχώνευση, ήταν ήδη ορατές οι επερχόμενες εξελίξεις στον κλάδο της ακτοπλοΐας στην Ελλάδα.

Ο υπ' αριθμ. 3577/92 Κανονισμός της Ε.Ε. εισήγαγε την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών θαλάσσιων μεταφορών στο εσωτερικό των κρατών μελών, με επακόλουθο για τη χώρα μας την άρση του αποκλειστικού δικαιώματος των υπό Ελληνική σημαία πλοίων να μεταφέρουν πρόσωπα και πράγματα μεταξύ των Ελληνικών λιμένων, η οποία υλοποιείται κατ' εφαρμογή του Ν.2932/2001 τον Νοέμβριο 2002.

Με βάση τα ισχύοντα, η δρομολόγηση ενός πλοίου στην εκάστοτε ακτοπλοϊκή γραμμή δεν βρίσκεται στη διακριτική ευχέρεια της πλοιοκτήτριας εταιρείας. Με δεδομένο ότι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή ελληνικού επιβατηγού πλοίου στην ακτοπλοΐα βάσει του Π.Δ. 684/76 είναι η άδεια σκοπιμότητας, η οποία χορηγείται ή απορρίπτεται με απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας (Υ.Ε.Ν.), κατόπιν αιτήσεως του πλοιοκτήτη και μετά από γνωμοδότηση της Γνωμοδοτικής Επιτροπής Ακτοπλοϊκών Συγκοινωνιών (Γ.Ε.Α.Σ.), σύμφωνα με τις υφιστάμενες συγκοινωνιακές ανάγκες, η είσοδος μιας ακτοπλοϊκής εταιρείας στην εκάστοτε γραμμή δεν είναι δεδομένη, ούτε ευχερής, σε περίπτωση που κριθεί ότι οι συγκοινωνιακές ανάγκες της τελευταίας είναι καλυμμένες. Στην απόφαση με την οποία χορηγείται άδεια σκοπιμότητας αναφέρονται: το δρομολόγιο που υποχρεωτικά θα εκτελείται, ο πλοιοκτήτης, συγκεκριμένες υποχρεώσεις για το πλοίο καθώς και όροι, η μη τήρηση των οποίων συνεπάγεται ανάκληση της άδειας με απόφαση και πάλι του Υ.Ε.Ν. μετά από γνώμη της Γ.Ε.Α.Σ. Οι άδειες σκοπιμότητας μπορούν να τροποποιηθούν όσον αφορά στο εγκεκριμένο δρομολόγιο και επίσης, σε περίπτωση ειδικών αναγκών, όπως κατά τη θερινή περίοδο, καθορίζονται έκτακτα δρομολόγια ή τροποποιούνται τα εγκεκριμένα, από την αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας (Υ.Ε.Ν.).

Γενικά πρόκειται για κλάδο στον οποίο ο κρατικός παρεμβατισμός είναι έντονος (τρόπος καθορισμού ναύλων, σύνθεση πληρωμάτων, ώρες αναχώρησης κλπ.) χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην ακτοπλοΐα δεν ανταγωνίζονται μεταξύ τους.

Σε ότι αφορά την υπό κρίση συγκέντρωση και τις σχετικές αγορές παροχής υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς

α) προσώπων και β) οχημάτων, στη δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Ρεθύμνου που καταρχήν θα επηρεαστούν, η απορροφούσα εταιρεία θα αποκτήσει το 100% αυτών, αφού η απορροφούμενη ήταν η μοναδική που εκτελούσε το συγκεκριμένο δρομολόγιο πριν τη συγκέντρωση. Συνεπώς δεν περιορίζονται οι επιλογές του επιβάτη με προορισμό το Ρέθυμνο, απλά αλλάζει η πλοιοκτήτρια εταιρεία που θα παρέχει υπηρεσίες στην εν λόγω γραμμή.

Σε ότι αφορά τις αγορές παροχής υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς α) προσώπων και β) οχημάτων, στη δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Χανίων (Σούδας), για τις οποίες μπορεί να υποστηριχθεί ότι υφίσταται μερική υποκατάσταση με τις σχετικές αγορές, η «ΑΝΕΚ» ήταν ήδη παρούσα πριν τη συγκέντρωση εκμεταλλευόμενη τη γραμμή σχεδόν μονοπωλιακά.

Στις αγορές παροχής υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς α) προσώπων και β) οχημάτων στη δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Ηρακλείου, για τις οποίες επίσης μπορεί να υποστηριχθεί ότι υφίσταται μερική υποκατάσταση με τις σχετικές αγορές, τα μερίδια της «ΑΝΕΚ» ήταν χαμηλά σε σχέση με εκείνα της μοναδικής ανταγωνίστριάς της, η οποία διακινούσε το 79% των επιβατών, το 76% των αυτοκινήτων και το 58% των φορτηγών στην εν λόγω γραμμή, οπότε, η παρουσία της «ΑΝΕΚ» στον όμορο του νομού Ηρακλείου, νομό Ρεθύμνου, αντί της «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ», μάλλον θα ενέτεινε τον ανταγωνισμό μεταξύ των δύο κατά παράδοση ανταγωνιστών στο νομό Ηρακλείου παρά θα μείωνε αυτόν, αν εξέταζε κανείς τα αποτελέσματα μεμονωμένα σε κάθε δρομολογιακή γραμμή.

Τα παραπάνω δεν αναιρούν το γεγονός ότι η θέση της «ΑΝΕΚ» στο σύνολο των ακτοπλοϊκών γραμμών της Κρήτης γενικά ενισχύεται. Στον τότε στόλο της προστίθενται δύο πλοία και, ενώ πριν τη συγκέντρωση τα πλοία της εκτελούσαν δρομολόγια από τον Πειραιά προς δύο λιμάνια της Κρήτης, μετά τη συγκέντρωση αυτή είναι παρούσα και στα τρία κύρια λιμάνια του νησιού. Αντίστοιχα η ανταγωνίστριά της «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε» είναι παρούσα σε ένα μόνο από αυτά. Επίσης, η θέση της ενισχύεται από τη συμμετοχή της «ΑΝΕΚ» στη Λ.Α.Ν.Ε. σε ποσοστό 50% (ακτοπλοϊκό δρομολόγιο από τον Πειραιά προς τα λιμάνια Αγ. Νικολάου και Σητείας στο Ν. Λασιθίου).

Οπως προκύπτει από μεταγενέστερα της συγκέντρωσης στοιχεία, το 2000 η «ΑΝΕΚ» είχε δρομολογημένα 2 πλοία στη γραμμή Πειραιώς - Ρεθύμνου, οπότε δεν μειώνεται ο αριθμός των δρομολογημένων στη γραμμή αυτή πλοίων μετά τη συγκέντρωση, 2 πλοία στη γραμμή Πειραιώς - Χανίων και 2 πλοία στη γραμμή Πειραιώς - Ηρακλείου. Η «ΜΙΝΩΪΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ Α.Ν.Ε.» είχε 2 πλοία δρομολογημένα στη γραμμή Πειραιώς - Ηρακλείου, ενώ το Νοέμβριο του 2000 δρομολόγησε σε αυτή ένα νεότευκτο Highspeed Ferry μειώνοντας σημαντικά το χρόνο ταξιδίου (βλ. Ενημερωτικό Δελτίο ΑΝΕΚ Οκτωβρίου 2000 και Ε.Α.202/ΙΙΙ/2002).

Γενικότερα, οι μεγαλύτερες τουλάχιστον ακτοπλοϊκές εταιρείες, ενόψει των εξελίξεων στον κλάδο της ακτοπλοΐας, εκτός από την αναβάθμιση των υφιστάμενων πλοίων τους προσανατολίζονται στη σταδιακή αντικατάσταση των παλαιών πλοίων των εσωτερικών γραμμών με νέα σύγχρονης τεχνολογίας, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων από αυτές υπηρεσιών.

Το ενδιαφέρον των ακτοπλοϊκών εταιριών για τις γραμμές της Κρήτης είναι μεγάλο διότι μεταξύ άλλων, η κίνησή τους παρουσιάζει μικρές διακυμάνσεις λόγω εποχικότητας, σε σχέση με άλλες ακτοπλοϊκές γραμμές. Δεδομένου ότι η επιβατηγός ναυτιλία είναι κλάδος εντάσεως κεφαλαίου και συγχρόνως χαρακτηρίζεται από ανελαστικότητα δαπανών (δαπάνες προσωπικού, ασφάλιστρα, καύσιμα, λιπαντικά κλπ.) όλους τους μήνες του έτους, η πραγματοποίηση πωλήσεων σε περιόδους μη αιχμής διευκολύνει την κάλυψη των εξόδων λειτουργίας της εταιρείας.

Η «ΑΝΕΚ» την 20.12.1999 με επιστολή της δήλωνε τα ακόλουθα: «Σύμφωνα με πηγές του Υ.Ε.Ν. έχουν υποβληθεί αιτήσεις για χορήγηση αδειών σκοπιμότητας ως εξής:

Γραμμή Πειραιά - Χανιά: Πλέον των δρομολογημένων πλοίων, έχει εγκριθεί μια άδεια σκοπιμότητας για την «ΑΝΕΚ» και μια για τις «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ», ενώ εκκρεμεί μία αίτηση για άδεια σκοπιμότητας για την εταιρεία [...].

Γραμμή Πειραιά - Ηράκλειο: Έχουν εγκριθεί δύο άδειες σκοπιμότητας για αντικατάσταση πλοίων από την εταιρεία «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ», ενώ πλέον των υφισταμένων έχουν υποβληθεί: [...].

Σε συνέχεια των ανωτέρω, με επιστολή της στις 4.6.2002 επιβεβαίωσε ότι: α) στη γραμμή Πειραιάς - Χανιά (Σούδα): οι άδειες σκοπιμότητας που χορηγήθηκαν στις «ΑΝΕΚ, ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ και ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΤΤΙΚΗΣ» δεν έχουν χρησιμοποιηθεί και β) στη γραμμή Πειραιάς - Ηράκλειο: η «ΜΙΝΩΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ» χρησιμοποίησε τις δύο νέες άδειες σκοπιμότητας για την αντικατάσταση δύο πλοίων της με νέα, ενώ η «ΑΝΕΚ» δεν έχει χρησιμοποιήσει την επιπλέον άδεια σκοπιμότητας. Σε ότι αφορά την εταιρεία Ν.Ε.Λ., το Υ.Ε.Ν. δεν ενέκρινε καμία άδεια σκοπιμότητας.

Πάντως με την εφαρμογή του ν.2932/01 από τον Νοέμβριο 2002, αίρονται τα σημαντικότερα νομικά εμπόδια εισόδου των εταιριών στην αγορά και η διασφάλιση της απελευθέρωσης έχει ανατεθεί στην Ρυθμιστική Αρχή Θαλασσίων Ενδομεταφορών (Ρ.Α.Θ.Ε.), η οποία στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της θα συνεργάζεται με την Επιτροπή Ανταγωνισμού, θα μπορεί να ζητά τη γνώμη της σε θέματα ανταγωνισμού ή να παραπέμπει σε αυτήν υποθέσεις, οι οποίες ενδέχεται να εμπίπτουν στις ρυθμίσεις του Ν. 703/77 και στην αρμοδιότητα της τελευταίας.

VIII. Α) Κατά το άρθρο 4 παρ. 2 εδαφ. α΄ του Ν. 703/77, όπως ισχύει, συγκέντρωση πραγματοποιείται και όταν συγχωνεύονται με κάθε τρόπο δύο ή περισσότερες προηγουμένως ανεξάρτητες επιχειρήσεις. Συνεπώς, η συγχώνευση με απορρόφηση της «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗΣ» από την «ΑΝΕΚ», αποτελεί συγκέντρωση επιχειρήσεων κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης, η οποία εμπίπτει στις σχετικές με τις συγκεντρώσεις ρυθμίσεις του παραπάνω νόμου.

Στο μετοχικό κεφάλαιο της προκύψασας από τη συγχώνευση εταιρείας, οι μέτοχοι της απορροφώσας συμμετέχουν με ποσοστό 90,76% και οι μέτοχοι της απορροφώμενης με ποσοστό 9,24%.

Η υπό κρίση συγκέντρωση γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή σύννομα και εμπρόθεσμα, με βάση το άρθρο 4β του Ν.703/77, ως ίσχυε τότε, προ της τροποποίησής του με το Ν.2741/99 (Φ.Ε.Κ. 199/28.9.99) και το Ν.2837/2000 (Φ.Ε.Κ. 178/3.8.2000) πληρώντας και τις δύο προϋποθέσεις, μεριδίου αγοράς και κύκλου εργασιών, που έθετε ο νόμος. Σε ότι αφορά το εμπρόθεσμο της γνωστοποίησης, σημειώνεται ότι αυτή είχε κατατεθεί στην Γραμματεία της Επιτροπής

στις 24.9.99, ενώ οι β΄ επαναληπτικές Γ.Σ. των εταιρειών «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ» και «ΑΝΕΚ» για την έγκριση της συγχώνευσης είχαν οριστεί για τις 17.10.99 και 24.10.99 αντίστοιχα.

Ωστόσο, κατά το άρθρο 1 παρ. 26 του Ν.2837/2000, οι συγκεντρώσεις που έχουν πραγματοποιηθεί ή γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού κατ' εφαρμογή του άρθρου 4β του Ν.703/77, για τις οποίες δεν έχει εκδοθεί απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού μέχρι την έναρξη ισχύος του Ν.2837/2000, κρίνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.703/77, όπως αυτές τροποποιήθηκαν με τις διατάξεις του Ν.2837/2000.

Δεδομένου ότι, η υπό κρίση συγκέντρωση είχε γνωστοποιηθεί και επ΄ αυτής δεν είχε εκδοθεί απόφαση της Ε.Α. μέχρι την 3.8.2000, ημερομηνία έναρξης ισχύος του Ν.2837/2000, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση των εταιριών ΑΝΕΚ και ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ, πρέπει να κριθεί με βάση τις σχετικές διατάξεις του Ν.703/77, όπως ισχύει.

Σύμφωνα με το άρθρο 4β παρ. 1 του Ν.703/77, όπως ισχύει, κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε 10 εργάσιμες ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας ή τη δημοσίευση της προσφοράς ή ανταλλαγής ή την απόκτηση συμμετοχής που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν: α) με τη συγκέντρωση αποκτάται ή αυξάνεται μερίδιο αγοράς των προϊόντων ή των υπηρεσιών που αφορά η συγκέντρωση, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4στ, που αντιπροσωπεύει στην ελληνική αγορά ή σε ένα σημαντικό, σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών, τμήμα της, τουλάχιστον 35% του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποιείται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που θεωρούνται ομοειδή από τον καταναλωτή, λόγω των ιδιοτήτων, της τιμής τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται ή β) ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 4στ, ανέρχεται, στην εθνική αγορά, τουλάχιστον σε 150.000.000 Ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 15.000.000 Ευρώ.

Η υπό κρίση συγκέντρωση υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση, δεδομένου ότι σήμερα καλύπτεται μία από τις δύο προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος και συγκεκριμένα αυτή του μεριδίου αγοράς, αφού με την κρινόμενη συγκέντρωση αποκτήθηκε μερίδιο αγοράς 100% στις σχετικές αγορές παροχής υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς α) προσώπων και β) οχημάτων με κλασσικού/συμβατικού τύπου Ε/Γ-Ο/Γ πλοία στη δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Ρεθύμνου.

Β) Κατά το άρθρο 4ε παρ. 1 του Ν. 703/77, όπως ισχύει, απαγορεύεται η πραγματοποίηση συγκέντρωσης που υπάγεται στη διαδικασία προληπτικού ελέγχου μέχρι την έκδοση της σχετικής απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού, ενώ κατά το άρθρο 4γ παρ. 1, με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού απαγορεύεται κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων, που υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση και η οποία μπορεί να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό στην εθνική αγορά ή σε ένα σημαντικό σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών τμήμα της και ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης.

Σχετικά με τη δυνατότητα της υπό κρίση συγκέντρωσης να περιορίσει τον ανταγωνισμό, εκτιμάται ότι αυτή δεν δύναται να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό για τους κάτωθι λόγους:

1. Με την κρινόμενη συγκέντρωση, δεν επήλθε, άθροιση μεριδίων στις επιμέρους σχετικές αγορές που αυτή αφορά, καθώς τα εμπλεκόμενα μέρη δεν δραστηριοποιούντο στις ίδιες δρομολογιακές γραμμές.

2. Με τη συγκέντρωση, η απορροφώσα εταιρεία αποκτά μερίδιο αγοράς 100% στις σχετικές αγορές παροχής υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς α) προσώπων και β) οχημάτων στη δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Ρεθύμνου, το οποίο προηγουμένως κατείχε η απορροφώμενη εταιρεία. Η «ΑΝΕΚ» ήδη πριν τη συγκέντρωση κατείχε το 100% των αγορών παροχής υπηρεσιών θαλάσσιας μεταφοράς α) προσώπων και β) οχημάτων στη δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Χανίων, ενώ στις αντίστοιχες αγορές στη δρομολογιακή γραμμή Πειραιώς - Ηρακλείου τα μερίδιά της ήταν πολύ χαμηλότερα από εκείνα της μοναδικής ανταγωνίστριάς της εταιρείας.

3. Ενόψει της απελευθέρωσης της αγοράς της ακτοπλοΐας, η διασφάλιση της οποίας έχει πλέον ανατεθεί σε ανεξάρτητο φορέα, την Ρυθμιστική Αρχή Θαλασσίων Ενδομεταφορών (ΡΑΘΕ), με την εφαρμογή του Ν.2932/2001, σε διάστημα περίπου έξι μηνών από σήμερα (Νοέμβριος 2002), τα σημαντικότερα νομικά εμπόδια εισόδου στις σχετικές αγορές υπηρεσιών θα αρθούν και αναμένεται να ενταθεί ο ανταγωνισμός, ειδικά στις υπό κρίση δρομολογιακές γραμμές, δεδομένου και του ιδιαίτερου εμπορικού ενδιαφέροντος που παρουσιάζουν, λόγω της έλλειψης της μεγάλης εποχικής διακύμανσης στη διακίνηση τόσο επιβατών όσο και οχημάτων.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αποφαίνεται, ότι δεν συντρέχει νόμιμος λόγος απαγόρευσης της από 24.9.99 γνωστοποίησης των εταιριών «ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.» και «ΡΕΘΥΜΝΙΑΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε.», που αφορά τη μεταξύ τους συγχώνευση, με απορρόφηση της δεύτερης από την πρώτη και η οποία πραγματοποιήθηκε δυνάμει του από 26.5.99 σχεδίου σύμβασης συγχώνευσης, δεδομένου ότι δεν προκύπτουν δυσμενείς για τον ανταγωνισμό επιπτώσεις στις σχετικές αγορές υπηρεσιών, στις οποίες αφορά.

Η απόφαση εκδόθηκε την 7η Ιανουαρίου 2003.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ. 7 του Κανονισμού Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 361/Β/4.4.2001).

Ο Πρόεδρος	Η Γραμματέας
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΖΟΥΓΑΝΑΤΟΣ	ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΡΙΒΕΛΗ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ